

[Aksel Larsen.]

håndhæve folkeretten. Men jeg vil stille det spørgsmål: hvorfor henvendte USAs regering sig ikke først med sin klage til sikkerhedsrådet og lod sagen behandle dér, og hvorfor skred man først til en aktion, som ganske givet strider mod FN-pagten, for derpå, dagen efter, at klage til sikkerhedsrådet?

Spørgsmålet er så meget mere berettiget, som FNs plenarforsamling og politiske repræsentanter fra 110 medlemsstater jo netop nu er samlet i New York; udsigterne til et resultat af en henvendelse til sikkerhedsrådet måtte under disse omstændigheder anses for betydelige. Yderligere må det erindres, at Cubas præsident kun 2 uger tidligere i en indtrængende tale til plenarforsamlingen havde opfordret til forhandling mellem USA og Cuba om de bestående stridsspørgsmål, herunder også om de sovjetiske våben på Cuba.

USAs regering har i talrige udtalelser til offentligheden og i henvendelser bl. a. til FNs plenarforsamling fremlagt 2 ultimative synspunkter. Man har erklæret, at man hverken kan eller vil tolerere placeringen af sovjetiske angrebsvåben på Cuba, idet ikke blot USAs, men også andre amerikanske staters sikkerhed skulle være truet. Man har erklæret, at man ikke vil tolerere eksistensen af kommunisme eller socialisme — det må vel forstås som eksistensen af kommunistiske eller socialistiske stater — på den vestlige hemisfære. Hvad det sidste angår, må det være nok at sige, at om befolkningen skal tilslutte sig den ene eller den anden politiske ideologi, og om stater skal have det ene eller det andet samfundssystem, må være folkenes egen sag og i hvert fald ikke kan afgøres rent geografisk.

Hvad det første angår, er det fuldt forståeligt, at USA ønsker at sikre en atomvåbenfri zone uden fremmede baser nær sine grænser. Det burde være lige så forståeligt, at den anden verdensmagt, Sovjetunionen, har et tilsvarende ønske om atomvåbenfri zoner uden fremmede baser nær sine grænser. Et berettiget krav om sikkerhed må imidlertid ikke forveksles med påstået ret til at diktere, hvilket samfundssystem det ene eller det andet land skal foretrække.

Det må afgøres af hver enkelt nation. Når man vil dele verden op i hemisfærer —

altså halvkugler — hvoraf i hvert fald den ene skulle have lov til at være sig selv nok, så bringer man også i erindring, at der jo, hvad enhver ved, findes amerikanske baser med mellemdistanceraketter mange steder på den såkaldte østlige hemisfære, bl. a. i Tyrkiet, og at disse raketter såvel som de såkaldte polarisraketter, der kan affyres fra neddykkede undervandsbåde, vel også er en slags angrebsvåben, men ganske vist ikke rettet mod USA.

Men som udenrigsministeren har understreget i sin beretning: udviklingen i de sidste døgn har fjernet den akutte krigsfare og grund til krigsfrygt, derved at Sovjetregeringen har lovet at hjemtage sine raketter og lignende våben fra Cuba, og USA har under disse vilkår erklæret sig beredt til at hæve blokaden. Man må antage, at bevidstheden om, at alternativet til denne afspænding var en kernevåbenkrig, har udøvet sin store virkning, men man må anerkende den fornuft og det mådehold, der såvel fra USA-regeringens som fra Sovjetregeringens side er udvist under denne anden fase af Cubakrisen. Samtidig er det glædeligvis blevet demonstreret, at De Forenede Nationer er en meget betydningsfuld organisation, som under denne som under andre, tidligere kriser har kunnet gøre meget for at hindre spændingen i at slå ud i en verdenskrig.

Det må imidlertid også siges, at beklageligvis synes ingen af de to hoveddeltagere i konflikten at have forhandlet med konflikstens genstand, Cuba, eller blot at have spurgt dette lands regering eller underrettet den, før de skred til handling og senere traf aftaler eller begyndelsen til aftaler, som vedrører Cuba. USA indledte ikke — direkte eller gennem FN — forhandlinger med Cuba om de sovjetiske baser, og intet tyder på, at Sovjetunionen har konsulteret eller underrettet Cubas regering, før ministerpræsident Khrustjev gav ordre til at fjerne de raketbaser, som man dog må formode kun efter overenskomst med Cubas regering var under opbygning i dette land. Det er et lyspunkt, at De Forenede Nationer ved generalsekretær U Thant har forstået det rimelige og nødvendige i at inddrage Cuba i forhandlingerne. Jeg henstiller til den højtærede udenrigsminister, at regeringen benytter sin indflydelse til at påvirke stormagterne, såle-